

Xurdimento

Boletín Informativo-Cultural Centro Galego de Lleida

2026: Año Ramón Otero Pedrayo

O escritor que explicou Galicia
1926-2026 · Centenario de Guía de Galicia
1976-2026 · 50 anos do seu pasamento

"Galicia é terra de camiños, de xentes que andan e falan,
de historias que se contan e se lembran,
de memoria espallada en pedras e cantigas."

RAMÓN OTERO PEDRAYO

A RUTA QUINTÁ-RÍO DONSAI, CANDIDATA A SENDEIRO AZUL 2026

A Asociación Castaño e Nogal (CyN), xunto cos Concellos de Becerreá, Navia de Suarna e Cervantes, presentou ante a Asociación de Educación Ambiental e do Consumidor (ADEAC), entidade representante en España da Foundation for Environmental Education (FEE), a candidatura do Sendeiro PR-G 159 "Ruta Quintá-Río Donsal" ao distintivo de Sendeiro Azul 2026.

O Programa Sendeiro Azul, impulsado pola FEE, promove a recuperación de itinerarios que favorecen o goce responsable dos espazos naturais. En 2025, a rede española suma 154 sendeiros e máis de 1.000 km, distribuídos en 127 concellos de 21 provincias.

A proposta, admitida a trámite en outubro de 2025, coroa dezaseis anos de traballo medioambiental e cívico, nacido do esforzo de mozos e mozas voluntarios, veciños e cooperantes que, con aixadas e sinxelas ferramentas de monte nas mans, limparon os antigos camiños durmidos, as ladeiras e as marxes do río Donsal que gardaban séculos de abandono.

Un proxecto con alma e proxección.

O PR-G 159 non é só un sendeiro: é o resultado visible dun proxecto cidadán que uniu a veciños, voluntariado de dezaioito países e cooperantes da Coruña, Lugo, Barcelona e Coristanco baixo

unha mesma convicción: rehabilitar os camiños antigos para rexenerar comunidade, paisaxe e esperanza.

O proxecto contou coa colaboración do Concello de Becerreá, actuacións da Dirección Xeral de Conservación da Natureza, o apoio do Concello de Navia de Suarna e pequenas axudas en especie de entidades, familias e cooperantes locais.

O núcleo impulsor asumiu persoalmente os desfases orzamentarios, en moitos casos totais durante varios exercicios, garantindo a transitabilidade, conservación e continuidade do sendeiro durante dezaseis anos ininterrompidos.

Ese compromiso transformou unha iniciativa local nun referente cívico internacional: non só construíu e mantivo un camiño, senón que revalorizou toda a comarca, difundindo a súa paisaxe, o seu patrimonio natural e cultural e a súa biodiversidade a través das canles dixitais de CyN, seguidas hoxe en universidades, centros de investigación e organismos supranacionais, onde se estuda o seu modelo de cooperación e sustentabilidade rural.

Sendeiro e territorio.

Ao longo dos seus 18,2 quilómetros, o musgo cobre os muros, os líquenes pintan os troncos e a auga do Donsal acompaña ao visitante entre soutos, ferverzas e prados. Cada paso resume unha historia de resiliencia e cooperación, convertida xa nun exemplo exportable de sustentabilidade rural e recuperación do arraigamento en territorios afectados pola despoboación. O Xurado de Expertos de ADEAC-FEE —formado por entre vinte e trinta especialistas en educación ambiental, accesibilidade, deporte, seguridade e lexislación— reunírase en Madrid, en decembro de 2025, para avaliar as candidaturas preseleccionadas.

Pero para CyN e os concellos asinantes, o recoñecemento esencial xa se acadou: late en cada visitante que descobre un territorio reconciliado consigo mesmo, onde a fe cívica e o traballo voluntario converteron a carencia en esperanza e a soidade en oportunidade compartida.

Escáner do musgo:

“Este sendeiro non foi construído nin mantido con diñeiro, senón con mans interxeracionais, fe e paixón. O que hoxe se propón como Sendeiro Azul é, antes de nada,

un símbolo do compromiso polo común, do amor á terra e da recuperación silenciosa de patrimonios ocultos e ignorados.”

Outono no Donsal: o bosque que cambia de cor, pero non de alma.

En novembro, o Donsal vístese de tons que van do verde escuro ao ocre, do dourado ao marrón. Cada folla que cae engade memoria ao camiño. Os soutos de castiñeiros, bidueiros e cerdeiras acompañan o paso lento do sendeirista, mentres o río murmura entre a néboa e o musgo esperta sobre a pedra.

É tempo dos pequenos silencios: da auga limpa que baixa, dos cogomelos que agroman, das follas que cobren as pegadas. Quen percorre agora a Ruta Quintá-Río Donsal comprende por que é candidata a Sendero Azul 2026: porque garda a alma dos camiños antigos e o espírito das mans que a fixeron renacer. O outono aquí non é fin, senón promesa de futuro.

Antonio Álvarez González

Presidente da Asociación Castaño e Nogal Cyn

